

La producció dels cereals en el sistema ecològic

Durant els últims anys les fàbriques de pinso han incrementat significativament la producció de pinso ecològic, lligades a un mercat en creixement. Actualment però, aquesta demanda és impossible d'abastir amb la producció de cereals ecològics de Catalunya. Quina és la situació actual dels cultius extensius en ecològic al nostre país?

Marc general

Segons les dades presentades recentment per l'Observatori de l'alimentació i l'agricultura ecològica referents als últims 15 anys (Figures 1 i 2) els cereals i lleguminoses de gra en ecològic només sumen unes 5.000 ha de superfície a Catalunya. Són xifres significativament més altes que les 735 ha presents a principis dels anys 2000 i van en augment, però disten de ser significatives comparades amb altres cultius com la vinya o l'olivera, per exemple. De fet, el percentatge respecte el total de cultius ecològics encara és molt baix: 1,35% l'any 2014

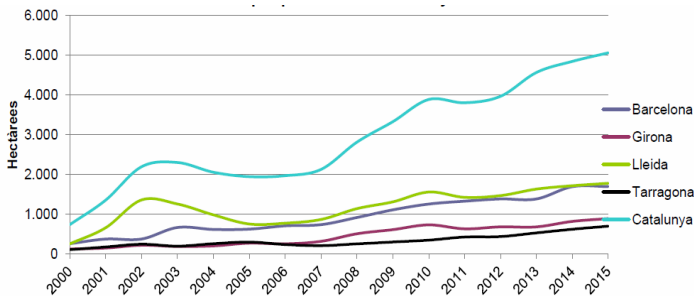

Figura 1. Evolució del nombre d'ha en ecològic en cereals i lleguminoses de gra. Dades: Observatori de l'alimentació i l'agricultura ecològica.

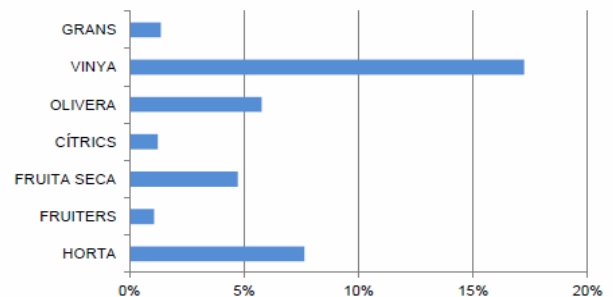

Figura 2. Importància de l'agricultura ecològica catalana sobre el total. Dades: Observatori de l'alimentació i l'agricultura ecològica. Dades 2014

-La superfície en ecològic ha augmentat els últims anys però sobretot en cultius de fàcil conversió (com les pastures), o en mercats de més valor afegit (oliveres i vinyes, per exemple).

-En el cas dels cultius extensius aquesta superfície és encara molt menor respecte altres regions.

-El nombre d'empreses destinades a fabricació de pinso ecològic presenta una lleugera tendència a l'alça i hi ha un mercat creixent. Catalunya té un pes important a nivell estatal.

-La distribució municipal de productors ecològics de cereals a Catalunya és erràtica i sovint amb superfícies poc importants (Figura 3).

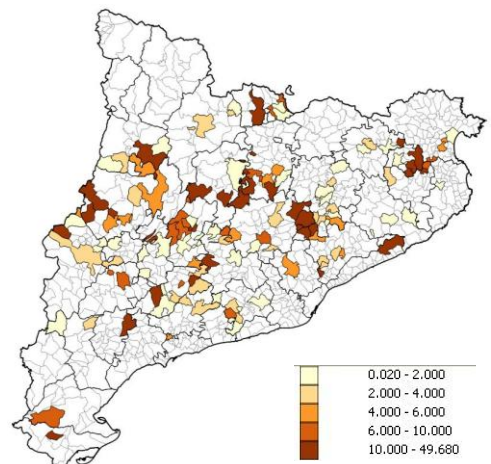

Figura 3. Distribució municipal de la superfície (ha) de blat en cultiu ecològic. Dades: Elaboració pròpia a partir de dades del CCPAE, 2015

Producció i demanda . Quina és la situació ?

- Existeix una demanda de pinso ecològic i la seva fabricació representa cada vegada un percentatge més gran de la producció de les empreses (en algunes ja representa el 100% de la seva producció). Malgrat aquesta demanda de pinso ecològic els estudis mostren que l'origen de les matèries primeres per fabricar-lo són majoritàriament d'importació (Figura 5).

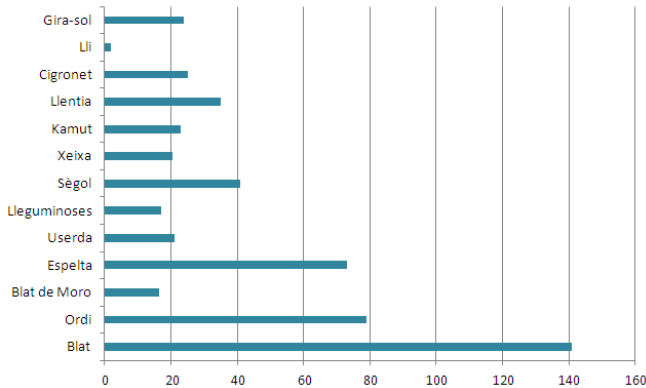

Figura 4. Superfícies (ha) en ecològic dels diferents cultius segons les dades de l'estudi.

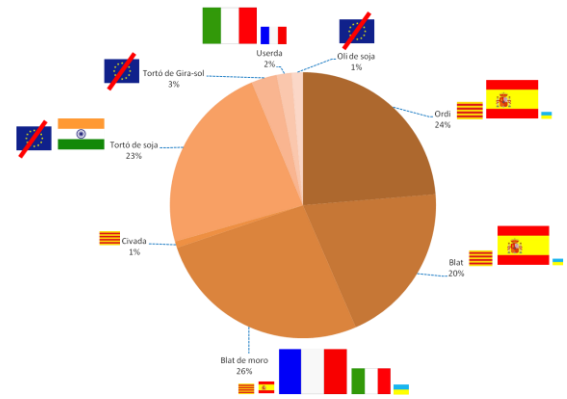

Figura 5. Demanda dels principals cultius en ecològic per les fàbriques de pinso i el seu origen (a més volum d'importació, bandera més gran).

- La major part de les produccions corresponen a cultius com el blat o l'ordi, i en general als cereals d'hivern. L'espelta té una presència destacable i també es cultiven llegums o blat de moro, en menor mesura. (Figura 4)
- De la producció ecològica catalana de cereals i lleguminoses només una petita part es destina a pinso ja que hi ha una tendència a buscar mercats de més valor afegit com per exemple, mercats més singulars com el cas del sègol, l'espelta, i la xeixa, ... o productes destinats a un consum humà (panificació), amb preus més atractius.
- Hi ha molt de recorregut tècnic per recórrer en la gestió d'aquests cultius (males herbes, malalties, etc). També hi ha marge de millora per incrementar produccions, que en ecològic són, en general, inferiors a les aconseguides en agricultura convencional.

Reptes de futur pel sector:

- 1.- **Establir estratègies** que permetin a les empreses un abastament de cereals ecològics en les principals zones productores de Catalunya.
- 2.- **Incrementar la superfície** de cereals extensius seguint la norma de la producció ecològica.
- 3.- **Millorar les pràctiques agrònòmiques** i donar una resposta tècnica als reptes de la producció ecològica (rotacions, sembra, fertilització, control de males herbes, plagues i malalties, etc) per incrementar el rendiment i la qualitat dels cereals en el sistema de producció ecològic.
- 4.- Desenvolupar una **estratègia econòmica i tècnica** que posi en valor tots els passos de la cadena de producció: agricultors, assessorament tècnic i indústries, que condueixi a mig termini a la creació de sinèrgies i garanteixi una correcta i justa distribució dels beneficis econòmic a tots els agents implicats en el procés.

Autors:

MARC JABARDO marc.jabardo@irta.cat IRTA Mas Badia
JOAN SERRA joan.serra@irta.cat IRTA Mas Badia

IRTA